

**Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού γέροντος Αθανασίου Μυτιληναίου
με θέμα:**

«ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κορνηνείου Λαρίσης στις 25-2-2001]

[B431, β' έκδοσις]

Είμαστε, αγαπητοί μου, εις το πρώτο κατώφλι της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Και η Εκκλησία μας, με κατάλληλες ευαγγελικές και αποστολικές περικοπές, επιθυμεί να καταρτίσει τους πιστούς, για να την οδεύσουν γόνιμα.

Έτσι, μεταξύ άλλων, ο Απόστολος Παύλος, γράφει στην προς Ρωμαίους επιστολήν, αυτό που ακούσαμε σήμερα, ότι *«Ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπιθυμίας»*.

Δηλαδή «εὐσχημόνως» να περιπατούμε. «Εὐσχημόνως» κινείται εκείνος ο οποίος είναι ντυμένος σεμνά και κινείται με μετρημένες κινήσεις. Αυτός λέγεται ότι περιπατεῖ «εὐσχημόνως». Δηλαδή περιπατήσομε «εὐσχημόνως», εδώ θέλει να πει, *«να πολιτευόμεθα ὅπως ο Κύριος θέλει, ὅπως θέλει ο Θεός. Καθὼς πρέπει ἁγίοις. Ὅπως πρέπει για τα παιδιά του Θεού»*.

«Μὴ κώμοις καὶ μέθαις». Αλήθεια, τι τραγική ειρωνεία! Ούτε μέθες, ούτε λέει *«μέθαις και κώμοις»*... Τι είναι; Είναι τα γλέντια. *«Κώμοις καὶ μέθαις»*. Είναι τα γλέντια. Τα ξέφρενα... Είναι γνωστό ότι με την είσοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής ξεκινούμε... πώς ξεκινούμε; Με ξέφρενες διασκεδάσεις. *«Μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις»*. Ανηθικότητες, πορνείες κ.λπ. Ούτε με ἔριδα και ζήλον, μαλώματα, ζήλεις. Αλλά τι; Να ενδυθούμε τον Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. *«Καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν»* και φροντίδα της σαρκός να μην την μεταβάλομε, και την πρόνοια της σαρκός να μη την μεταβάλομε σε επιθυμία.

Σ' αυτό το τελευταίο θα μείνομε, αγαπητοί μου, στη σημερινή μας περικοπή, ομιλία, αν θέλει ο Θεός. Κάθε λέξις εδώ, βλέπομε, είναι κι ένα παράγγελμα του Αγίου Πνεύματος. Έτσι, *«καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν»*, *«εκείνο που αφορά στην φροντίδα του σώματος»*, *«μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπιθυμίας»*, *«μη μεταβάλλετε αυτήν την πρόνοια σε επιθυμία»*.

Κι έτσι είναι καταλληλοτάτη αυτή η θέση, ενόψει της Σαρακοστής, αλλά επιτρέψατέ μου να πω, για όλη μας τη ζωή. Ευθύς εξαρχής γίνεται από τον Απόστολο μία διάκρισις μεταξύ «προνοίας», δηλαδή ανάγκης και επιθυμίας. Τι σημαίνει ανάγκη; Ό,τι υπηρετεί την φύσιν του ανθρώπου. Έχω ανάγκη να πιω νερό. Θα πιω νερό. Αλλά... μπορώ να πιω κρασί; Μπορώ να πιω κρασί. Να μεθύσω; Όχι. Ώστε ό,τι θα υπάρχει ως υλικό, θα καλύπτει εντελώς τις ανάγκες μου· όχι όμως τις επιθυμίες μου. Για να διατηρηθεί στην ύπαρξη ο άνθρωπος πρέπει να έχει αυτήν την κάλυψιν των αναγκών του, για να επιτελέσει τον υπαρξιακό του προορισμό. Δηλαδή να ζήσει, να συντηρηθεί με την τροφή, γιατί ο Θεός μας έκανε να τρώμε και να πίνουμε -οι άγιοι άγγελοι, ούτε τρώγουν, ούτε πίνουν. Έτσι ήθελε ο Θεός. Είναι δικό Του θέμα.

Θα φθάσμε βέβαια κάποτε ούτε να τρώμε ούτε να πίνουμε. Όταν θα πάρουμε τα καινούρια μας σώματα, τα οποία θα είναι πνευματικά. Προσέξτε, μυριάκις το έχω πει. Όταν λέμε πνευματικά σώματα, δεν εννοούμε άυλα σώματα. Τα ίδια σώματα θα είναι. Αλλά θα είναι άνευ υλικών αναγκών. Αυτά λέγονται τα σώματα, «πνευματικά σώματα», επειδή θα συντηρούνται πάλι γιατί το θέλει ο Θεός. Το Πνεύμα το Άγιον θα μας συντηρεί. Πάλι γιατί το θέλει ο Θεός. Τώρα πρέπει να τρώμε. Τότε δεν θα τρώμε.

Έτσι λοιπόν, όπως αντιλαμβανόμεθα, πρέπει να φροντίζουμε για την διατήρηση του σώματος και την ψυχοσωματική του υγεία. Είναι πολύ φυσικό. Και οφείλομε να το κάνομε αυτό. Έχομε χρέος. Αν κάποιος δεν θέλει να τρώει, δεν αυτοκτονεί; Αλλά για να το πετύχει κανείς αυτό, οπωσδήποτε πρέπει να καλύπτει κάθε του φυσική ανάγκη. Το δυστύχημα είναι ότι δεν ξέρομε, έχομε πάθει μπέρδεμα, τι ακριβώς είναι φυσική ανάγκη. Η μη κάλυψις των φυσικών αναγκών, θα ήτο άρνησις του δώρου της υπάρξεως, όπως σας είπα, και θα σήμαινε θάνατο.

Αλλά τι σημαίνει «ἐπιθυμία»; Είναι η υπέρβασις της ανάγκης. Είναι η υπερβολική κάλυψη της ανάγκης. Έχω ανάγκη λίγο κρασί να πιω. Τι λέει ο Απόστολος Παύλος στον Τιμόθεο; «*Οἶνω ὀλίγω χρῶ* (:Λίγο κρασί να το χρησιμοποιεῖς) *διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας* (:για το στομάχι σου και τις πυκνές σου αρρώστιες)». Το θεωρεῖ φάρμακο ο Απόστολος Παύλος και προτρέπει τον μαθητήν του τον Τιμόθεο να κάνει χρήση

του οينوπνεύματος, του κρασιού. Τι λέει όμως ο Απόστολος; *«Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἁσωτία»*. «Να μη μεθάτε με κρασί, εις το οποίο κρασί υπάρχει ασωτία» κλπ. κλπ. Ὡστε τι είναι εδώ η *«ἐπιθυμία»*; Ὅπως λέει ο Ζιγαβηνός: *«Τὸ τὴν χρείαν ὑπερβαίνειν»*. Να υπερβαίνει κανείς εκείνο το οποίο έχει ανάγκη. Να ξεπερνάει, δηλαδή, τα όρια.

Ἔτσι εξυπηρετούνται, αγαπητοί μου, οι εφάμαρτες επιθυμίες. Δυστυχώς, πέρα από τις ανάγκες που έχουμε. Αυτό ακόμη σημαίνει κατασπατάληση της φύσεως, τόσο της ανθρωπίνης, όσο και της έξω φύσεως. Κατασπαταλούμε την φύσιν, το ξέρετε; Γι' αυτό πολλές φορές έχουμε και ἑλλειψιν κάποιων αγαθών. Επειδὴ κατασπαταλούμε την φύσιν. Είναι ο λόγος του Ψαλτηρίου, που λέγει ο 16^{ος} Ψαλμός: *«Καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστήρ αὐτῶν»*. «Κι εκείνα τα οποία είναι κρυμμένα, κι απ' αυτά», λέγει, «γέμισε η κοιλιά των ανθρώπων». Ψάχνουμε να βρούμε τι μπορούμε να φάμε, τι μπορούμε να απολαύσουμε. Και απ' αυτά, λέγει, γέμισαν οι αισθήσεις των ανθρώπων.

Η επιθυμία είναι, αγαπητοί μου, ένα μεταπτωτικό φαινόμενο. Μετά την πτώση των πρωτοπλάστων, μπήκε ακριβώς η επιθυμία. Καλύτερα, η επιθυμία γεννήθηκε από την στιγμή που η Εύα ζήτησε να υπερβεί τα όριά της. Και τα όριά της δεν ήταν μόνον ο Αδάμ, αλλά και η κάλυψις των αναγκών των. Και έτσι βλέπομε ότι ενώ όλος ο Παράδεισος είναι εις την διάθεσίν των, όμως η επιθυμία κόλλησε εις το δέντρο που είπε ο Θεός: *«Από τον καρπὸν αὐτοῦ του δένδρου δεν θα δοκιμάσετε»*. Εκεί μπήκε η επιθυμία. Εξάλλου η απώλεια του Παραδείσου, που μνεία έχουμε τούτη την Κυριακή της Τυρινής, παρακολουθήσατε, πιστεύω τα τροπάρια, είναι περίφημα τροπάρια, έγινε ακριβώς γιατί γεννήθηκε η εφάμαρτη επιθυμία. Και το ευαγγέλιον εδόθη ακριβώς για να περιορισθεί αυτή η εφάμαρτη επιθυμία.

Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι μία μικρογραφία αυτής της ισοβίου προσπάθειας. Δεν σημαίνει τελείωσε η Σαρακοστή και τέλειωσαν όλα. Θα επαναλάβω ότι είναι μία μικρογραφία ολοκλήρου της πορείας μας στη ζωή αυτή.

Ἔχουμε και μια δεύτερη μικρογραφία καταπολεμήσεως της επιθυμίας. Είναι η ιστορία των *«μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας»*. Μας αναφέρει ο Μωυσής εις το βιβλίον *«Ἀριθμοί»* εις τον 11^ο στίχο και πέρα. Τι; Είναι γνωστό ότι οι Εβραίοι ονομάζονται από την Αγία Γραφή *«λαός*

ἐπιθυμητής». Επεθύμησαν στην έρημο...Ξέρετε πόσο ήταν το ταξίδι από την Αίγυπτο μέχρι την γη Χαναάν; Λίγες μέρες. Έμειναν σαράντα χρόνια! Ο Θεός τους άφησε, 40 χρόνια εκεί. Να καλλιεργηθούν. Να μην είναι επιθυμηταί. Τους έθρεψε με το «μάννα». Αυτήν την... Θα λέγαμε, την τροφήν, η οποία δεν ήταν άλλη, παρά μόνον αυτή. Θα 'λεγε κανείς: «Πω, πω, πω, πω!».

Κι όμως οι Εβραίοι ξέρετε τι είπαν; *«Μπουχτίσαμε αυτό το ψωμί. Έν τῷ ἄρτῳ τούτῳ τῷ διακένῳ. Μ' αυτό το ψωμί το κούφισο!»*. Και οργίσθη ο Θεός. Και τους έδωσε εκείνα τα φίδια κ.τ.λ. κ.τ.λ. *«Θέλομε»*, επιτρέψατέ μου, το λένε και τα μωρά παιδάκια, *«Θέλομε τσιτσί. Θέλομε κρέας»*. *«Κρέας θέλετε; Ε; Θα σας δώσω κρέας»*, λέει ο Θεός. *Αλλά προσέξτε. Θα το βγάλετε από τη μύτη σας. Απ' τα ρουθούνια σας θα το βγάλετε. Τόσο πολύ θα φάτε, που θα το βγάλετε από τα ρουθούνια σας»*. Στην νεοελληνική μας γλώσσα αυτό έχει τη σημασία ότι «θα σταθεί για μένα αυτό που έφαγα, αρνητικό». Πράγματι, έπεσε θανατικό μέσα εις το στρατόπεδο των Εβραίων, όταν έφαγαν τα ορτύκια, τα οποία προσπαθούσαν να παστώσουν, αλλά ήταν ελλιπής αυτή η πάστωσις και δηλητηριάστηκαν. Και πέθαναν χιλιάδες! Γι' αυτό, οι τάφοι που τους έθαψαν, ονομάστηκαν *«μνήματα ἐπιθυμιῶν»*. Και ο λαός ονομάστηκε *«λαὸς ἐπιθυμητής»*. Για φανταστείτε, ε;

Η επιθυμία, όμως, δεν περιορίζεται μόνον στο θέμα των τροφών. Αλλά επεκτείνεται και σε άλλους τομείς. Είναι η ένδυσις. Η υπέρβαση της ανάγκης της ευπρεπούς ενδύσεως, είναι η μόδα. Η υπέρβασις. Είναι η μόδα. Συνήθως υπηρετεί την επιθυμία. Είναι, ακόμη, η ανάγκη της κατοικίας. Και η κατοικία υπερβαίνει τους όρους της ανάγκης και γίνεται επιθυμία. Με την ατέλειωτη πολυτέλεια και την όλη αλαζονεία των ανθρώπων. Προπαντός των γυναικών.

Ο πολιτισμός υπηρετεί την επιθυμία. Όταν ο Θεός εκάλυψε τα γυμνά σώματα των πρωτοπλάστων, με δέρματα ζώων, ασφαλώς τους υπέδειξε έναν τρόπο πολιτισμού. Πιο πάνω από τα συκόφυλλα, τα οποία οι ίδιοι εχρησιμοποίησαν. Ο Κύριος Ιησούς βέβαια εδέχθη να περιβληθεί έναν χιτώνα που κατασκευάστηκε στον αργαλειό. Ο υφαντός χιτώνας είναι ανώτερος από τον δερμάτινο χιτώνα των πρωτοπλάστων. Ασφαλώς. Και γίνεται όμως δεκτός, πολιτιστικό στοιχείο είναι, ο αργαλειός είναι πολιτιστικό στοιχείο, πολιτιστικό

στοιχείο, που κάνομε το ύφασμα· αλλά καλύπτεται όμως η ανάγκη. Όχι η επιθυμία. Η υφαντική είναι, όπως σας είπα, έργο του πολιτισμού. Ο πολιτισμός μπορεί να ανακουφίσει τον άνθρωπο στον τόπο της εξορίας του εις την Γη αυτή, στην κοιλάδα, αυτή, του κλαυθμώνος, πραγματικά.

Όμως, όταν ο πολιτισμός καλύπτει ατέλειωτες επιθυμίες, μα ατέλειωτες επιθυμίες, τότε είναι μεμπτός. Και ο μοναχισμός χρησιμοποιεί βεβαίως στοιχεία πολιτισμού. Αναμφισβήτητα. Και οι πιστοί, σε όλους τους αιώνες, το ίδιο. Βλέπετε, έχομε καλοριφέρ, θέρμανση δηλαδή, έχομε φωτισμό ηλεκτρικό. Αυτά είναι στοιχεία του πολιτισμού. Αλλά δεν πρέπει να γίνουν ο σκοπός του ανθρώπου.

Πού βρίσκονται, όμως, τα όρια της ανάγκης και της επιθυμίας; Μπορεί τα όρια αυτά σε κάθε εποχή να είναι διαφορετικά. Αλλά τα κριτήρια των ορίων βρίσκονται πάντοτε μέσα στο αιώνιον Ευαγγέλιον.

Πρέπει ακόμη να πούμε ότι και η ψυχαγωγία βρίσκεται ανάμεσα στην ανάγκη και την επιθυμία. Η ψυχαγωγία είναι αληθινή ανάγκη του ανθρώπου, προσέξατέ το. Πας άνθρωπος έχει ανάγκη της ψυχαγωγίας. Από την ανάπαυση μέχρι το παιχνίδι. Αλλά σήμερα το παιχνίδι πού έχει φθάσει; Να είναι, επί παραδείγματι, τζόγος! Να είναι ό,τι είναι. Στοίχημα κ.τ.λ. κ.τ.λ. Ή να μαλώνουν, να τσακώνονται οι άνθρωποι, να, να... Τα γνωστά με το ποδόσφαιρο κ.τ.λ. κ.τ.λ. Σήμερα, όμως, η ψυχαγωγία υπερέβη τα όριά της και δεν καλύπτει πλέον μια βασική ανάγκη του ανθρώπου να ψυχαγωγηθεί, αλλά ικανοποιεί τα πάθη του και τις αμαρτωλές του επιθυμίες. Κι εδώ η ψυχαγωγία χάλασε.

Είναι η σύγχρονη αγωγή ακόμα. Και είναι εκείνη την οποία δέχεται η νέα γενεά. Για να διδάσκεται, δυστυχώς, η αναζήτησις της επιθυμίας. Κάνομε τα παιδιά μας επιθυμητάς. Να επιθυμούν αυτό, να επιθυμούν εκείνο. Και η αγωγή αυτή ασκείται τόσο εις το σχολείο, όσο και εις το σπίτι.

Ακόμη και τα σύγχρονα πολιτεύματα υπηρετούν την επιθυμία. Κάθε πολίτευμα επιθυμεί να επιτύχει την ευημερία. Αν κάποιος βγει πολιτικός και πει: «Αγαπητοί μου, ευημερία δεν πρέπει να υπάρχει», ποιος θα τον ψηφίσει; Κανένας. Όλα, λοιπόν, τα πολιτικά

συστήματα υπηρετούν την ευημερία. Υπό την έννοιαν της ευημερίας, όμως, εννοείται κυριότατα η κάλυψις των αμαρτωλών επιθυμιών. Όχι των αναγκών· αλλά των επιθυμιών.

Και η έννοια της ελευθερίας ακόμα, αντί να υπηρετεί την όλη προσωπικότητα του ανθρώπου, με βασική κατεύθυνση την σωτηρία του, υπηρετεί κι αυτή τις αμαρτωλές επιθυμίες. Γι' αυτό έγραφε ο Παύλος... τι έγραφε; *«Υμείς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ -λέει- ἐκλήθητε(·κληθήκατε ἐπ' ἐλευθερίᾳ), ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί(·μόνο προσέξτε, μη μετατραπεί η ελευθερία που έχετε στο να ικανοποιείτε επιθυμίες σαρκικές)»* κ.λπ. κ.λπ.

Το παιδί μπορεί να πει: *«Είμαι ελεύθερος»*, ο νέος: *«Είμαι ελεύθερος»*. Ναι. Μην όμως υπηρετήσεις την ανηθικότητα, την ασωτία. Πρόσεξέ το αυτό. Διότι εκεί κάνεις κατάχρηση της ελευθερίας σου. Τρανό δείγμα είναι η κακοποίηση της ελευθερίας, αγαπητοί μου, στην εποχή μας. Ποιος δεν το βλέπει αυτό; Ποιος δεν το καταλαβαίνει αυτό; Σου λέει: *«Είμαι ελεύθερος»*...

Πρέπει ακόμα να πούμε ότι μερικά πράγματα που φαίνονται σαν δείγματα επιθυμίας, δεν είναι όμως. Και θα πω κάτι. Αναφερόμεθα εις τις Καλές Τέχνες. Η ζωγραφική... ή καλύτερα να πιάσω την αγιογραφία. Βλέπετε, ο ναός γεμίζει από αγιογραφίες. Η μουσική. Τ' αυτιά μας και η καρδιά μας γεμίζουν από την ωραία μουσική, την βυζαντινή. Μετά από την κοσμική μουσική. Όχι βεβαίως εκείνη την ξέφρενη. Αλλά την υγιή, την καθαρή μουσική. Αλλά και ακόμη στην ζωγραφική. Ζωγραφικοί πίνακες. Μπαίνομε κάπου, σε ένα μουσείο, σε ένα σπίτι και βλέπει κανείς εκεί τους ζωγραφικούς πίνακες και χαίρεται η καρδιά του. Πραγματικά χαίρεται. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι είναι ανάγκη εις τον άνθρωπον να καλύπτει, θα λέγαμε, τις ανάγκες του τις αισθητικές.

Μου 'λεγε ένας, μακαρίτης, προ πολλών ετών, δάσκαλος, Ρώσος ήταν, μας έκανε μία ξένη γλώσσα, πάλαι ποτέ, στην Κατοχή, και είχε μπει φυλακή. Ήταν ορθοδοξότατος, περίφημος άνθρωπος. Και μας έλεγε ότι στην φυλακή είχαν ανάγκη από μια εικόνα. Έμπαινε ένα περιοδικό, ένα κάτι, να κόψουν μία φωτογραφία να την βάλουν στον τοίχο. Ο άνθρωπος έχει ανάγκη να βλέπει κάτι. Πάτε πολλές φορές σε ένα σπίτι και βλέπετε τους τοίχους άδειους. Δεν είναι άσχημο; Δεν έχει ο άνθρωπος ανάγκη να δει τους τοίχους έτσι

καλλιτεχνικά φτιαγμένους; Δηλαδή εννοείται, με διακόσμηση. Δεν είναι αμαρτία αυτό. Το ξαναλέω. Είναι μία ανάγκη της ψυχής. Και αυτό μπορεί να καλύπτεται. Όχι βέβαια σε υπερβολικό βαθμό. Γιατί πολλές φορές έχουμε και την υπερβολή. Το ξεπέρασμα δηλαδή πάντοτε των ορίων. Πάντως εδώ έχουμε την υγιή μορφή.

Αντίθετα, είναι η νοσηρά επιθυμία. Αυτή συνδέεται με τα επίγεια και με τα πάθη. Γι' αυτό γράφει ο ευαγγελιστής Ιωάννης: *«Πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν* -τι παρακαλῶ, είναι η τηλεόρασις; Επιθυμία των οφθαλμών- *καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου»*. Και ο κόσμος «παράγεται». Περνάει ο κόσμος. Και η επιθυμία αυτού.

Δοξάζω τον Θεό, που έχω ζήσει τόσα χρόνια, ώστε έχω δει από πολύ πολύ μικρό παιδί την αλαζονεία πολλών ανθρώπων, πλουσιοτάτων ανθρώπων. Σήμερα δεν υπάρχουν πια αυτοί οι άνθρωποι. Έφυγαν. Τα υπάρχοντά τους, ακόμη... ένα σπίτι έχω υπόψιν, περίφημο σπίτι...! Βέβαια λυπήθηκαν κάποιοι που δεν συντηρήθηκε αυτό το σπίτι. Το γκρέμισαν. Γιατί θέλησαν εκεί κάποιοι να κτίσουν. Ένας σύλλογος να κτίσει τα δικά του σπίτια. Και το γκρέμισαν. Στα γρήγορα γρήγορα. Ούτε ο τόπος δεν βρίσκεται σήμερα, πού ήταν το σπίτι αυτό... Κι όμως, τι πλούτος μέσα! Τι βαλσαμωμένα ζώα, τι ελάφια, τι αγριογούρουνα... Βαλσαμωμένα! Τι πλούτος, τι πλούτος, τι πλούτος! Πού είναι; Έφυγε. «Παράγει». «Παράγει» θα πει περνάει η επιθυμία του κόσμου αυτού.

Γι' αυτό, θα μέινουμε σε εκείνα που μας είναι ανάγκη. Ξαναλέγω. Και κάτι που καλύπτει την αισθητική, είναι ανάγκη. Βλέπετε, ένα βιβλίο, όταν το ξεφυλλίσουμε, το διαβάσουμε, θρησκευτικό βιβλίο, αν το θέλετε, δεν χαιρόμαστε όταν έχει μέσα εικόνες; Είναι... γεμάτο από ζωγραφιές. Το χαιρόμαστε. Γίνεται η ανάγνωσή μας πιο ευχάριστη. Έτσι, την νοσηρά επιθυμία πάντα πρέπει να την αποβάλλουμε· την οποία, βέβαια, υπηρετεί ο διάβολος.

Όταν έπεσε ο διάβολος, ενώ ήταν «*νοῦς*», μας λέγει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, *«ἀπλοῦς καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀφάνταστος»* -δηλαδή δεν είχε φαντασίαν-εφαντάσθη το κακόν και το επεθύμησε. Ο διάβολος. Αυτό τώρα υποβάλλει και εις τον άνθρωπον. Γι' αυτό γράφει ο άγιος Διονύσιος πάντοτε: *«Τί ἐν δαίμοσι κακόν; (:Τι κακό πράγμα, λέει, υπάρχει εις τους δαίμονας;). Θυμὸς ἄλογος* -δηλαδή θυμός παράλογος-, *ἄνους ἐπιθυμία* (:επιθυμία

η οποία είναι κι αυτή παράλογη) καί φαντασία προπετηής». «Αυτά τα τρία», λέει, «χαρακτηρίζουν τον διάβολο». Αυτά γράφονται, σας είπα, στον άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη *«Περὶ Θεῶν ὀνομάτων»*, σ' αυτό το βιβλίο. Ὡστε έχουμε και την ά-νουν επιθυμίαν. Δηλαδή την κακή, την αμαρτωλή, την παράλογη επιθυμία.

Πόσες φορές, αλήθεια, παράλογα πράγματα επιθυμούμε! Όλες οι διαστροφές, παρακαλώ, δεν είναι παράλογες; Όλες οι διαστροφές. Στην προς Θεσσαλονικείς λέει ο Απόστολος Παύλος: *«Καὶ μὴ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ μέρει τούτῳ»*. Εννοείται, αναφέρεται στις σχέσεις του ανδρός μετά της γυναικός. *«Προσέξτε»*, λέγει. *«Εἶσαι παντρεμένος; Θα μείνεις με την γυναίκα σου. Μὴ πλεονεκτεῖν. Μὴ θέλεις να έχεις περισσότερο»*. *«Σήμερα τι λένε; Μόνο με μία γυναίκα θα περάσω στη ζωή αυτή;»*. Δι' όνομα του Θεού! Δι' όνομα του Θεού! Αλλά και εκτός αυτού υπάρχει το *πλεονεκτεῖν* και με αυτήν ακόμη την σύζυγον. Έρχεται τώρα η Σαρακοστή να σου πει, όπως ακριβώς ένα άλογο, υπάρχουν τα γκέμια και σου λέει... μπορεί να έχει όρεξη το άλογο να τρέχει, α, θα σταματήσουμε. Εγκράτεια τώρα. Τώρα που είναι Σαρακοστή, όχι μόνο νηστεία, το ακούσατε, ε; Αλλά και εγκράτεια. Για να είμεθα πάντοτε μέσα στα όρια της ανάγκης και ποτέ της επιθυμίας.

Και όπως λέει ο Απόστολος Παύλος για τους Εβραίους τι έπαθαν: *«Ταῦτα -λέγει στην Α' προς Κορινθίους- δε τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν(·έγιναν για μας τύποι, παραδείγματα), εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς καὶ κεῖνοι ἐπεθύμησαν»*. *«Για να μη γίνουμε επιθυμηταί κακῶν»*.

Αγαπητοί μου, θα επανέλθουμε στους λόγους του Αποστόλου Παύλου που είπαμε στην αρχή. *«Καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε τὰς ἐπιθυμίας»*. Μη μεταβάλομε τις βιοτικές μας ανάγκες σε αναζήτηση αμαρτωλών επιθυμιών, που ιδιαίτερα υπηρετεί ο σύγχρονος πολιτισμός. Να μάθομε να βρίσκομε σε κάθε εποχή το αναγκαίον από το αμαρτωλό. Κριτήριόν μας αιώνιον είναι το Ευαγγέλιον. Ὅπως το ερμηνεύουν οι άγιοι Θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας μας. Κι αν θέλομε να σωθούμε, να μην υποκειμενοποιούμε τα κριτήρια κατά το δοκούν, όπως μας αρέσει. Θα βλέπομε κατάματα τα ευαγγελικά κριτήρια και με ειλικρίνεια θα τα χρησιμοποιούμε.

Η προκειμένη Μεγάλη Τεσσαρακοστή έρχεται με την νηστεία και την προσευχή και την εγκράτεια των παθών να μας χαρίσει νουν Χριστού και μάτια Αγίου Πνεύματος. Για να μπορούμε να διακρίνομε με σαφήνεια, πού τελειώνουν οι ανάγκες και πού αρχίζουν οι αμαρτωλές επιθυμίες. Αμήν.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

**και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή
μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,**

ψηφιοποίηση και επιμέλεια της απομαγνητοφωνημένης ομιλίας:

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΕΣ:

- Απομαγνητοφώνηση ομιλίας δια χειρός του αξιοτίμου κ. Αθανασίου Κ.
- https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/omiliai_kyriakvn/omiliai_kyriakvn_867.mp3